

ΦΟΒΕΡΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΟΙ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

Μία ιστορική σελίδα, που φαίνεται σαν μυθιστόρημα. Οι Όθωμανοί, που έτρωγαν ανθρώπινα κρέατα. Τι διηγείται ένας αιώ-
τόπτης. Ένα φρικτό θέαμα στη «Βρύση του Άη-Σπυριδών». Ο αιχμάλωτος Έλληνας και η τρομερή τύχη του. Τι διάταξε ο
γιατρός Αύγερινός. Τα μυαλά του πεθαμένου. Φοβερά και άπιστευτα πράγματα κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ε ποιά κατάστημα μπορεί να σπρώξει τον άνθρωπο ή πείνα, μάζ το λέει ο μέγας Δάντης στο φοβερό έκεινο άσμα της «Κολάσεως» του, ότοι ο άρχοντας Ουγγόλιος τρώει κομμάτια από το πτώμα του πεθαμένου παιδιού του! Έπίσης και ο Ίούλιος Βέρν, σ' ένα από τα τραγικότερα μυθιστορήματά του, στον «Αν-σελιφ», βάζει τους ναυαγούς ήρωάς του να τρώνε ανθρώπινες σάρκες.

Λοιπόν, άν δια αυτά είνε μυθιστορηματικές σελίδες, ίσχαρι έμως στην ιστορία της Έλληνικής Επαναστάσεως το φοβερό γεγονός ανθρώπων, οι όποιοι κατεβόρθησαν σάρκες από πτώματα όμοιων τον! Το έξιτοστο έ Φώτιος Χρισσανόπουλος ή Φωτάκος στα όνοματά «Απομνημονεύματά του.

Μετά την περίφημη μάχη των Δερβενακίων, ο νικητής του Δράμα-λη Θεόδ. Κολοκοτρώνης έστειλε γράμμα στους Πασάδες και στην Τουρκική φρουρά του Ναυπλίου και τους έλεγε ότι είνε καιρός να παραδοθούν «εν όσω είνε σε καλή κατάσταση και έχουν να φάνε, διαφορετικά και βράσανα πολλά θά τους τύχουν και θά τους περάσει εν στόματι μαχαίρας!» Ο Τούρκος άρνήθησαν κ' έπικροούθησε μακριά πο-λιωρία. Τέλος, όταν ο Στάκος Σταϊκούπουλος έκυριεύσε το Παλιμύδι, τότε και οι Τούρκοι του Ναυπλίου αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν και να παραδώσουν τα κλειδιά της πόλεως στον Κολοκοτρώνη. Μετά την έπαυση ή της συνθήκης, οι πολιορκητά Έλληνες όπλαρχηγοί έσυμφώνησαν να στείλη καθέννας τους μέσα στο Ναύπλιο πενήντα στρατιώτες, κ' έβαλαν φρουρά στην είσοδο της πόλεως, στην ιστορική «Πύλη της Σηράς». Άλλ' άς άφήσουμε τον ίδιο το Φωτάκο να διηγηθή το φρι-κό θέαμα μέ το άπλό ύφος του :

«... Άμα εβήκαμε εις την πόλιν, γράφει, ήφαμε τους Τούρκους, οι όποιοι, ως προς την κατάστασιν της ύγειας των, έδει-αυρόντο εις τρεις τάξεις. Ήσαν δηλαδή οι μόν γεροί και δυνατόι, οι δε άρρωστοί και ά-δύνατοι, οι δε άναίσθητοι. Όντοι οι τελευταίοι όύτροντο κατά γής, κ' έκαθαν στα κατώγια των σπιτιών, στα φρονικά των έρεισμάτων και εις τας άλλας άκαθαρσίας της πόλεως, για να βρισκουν σκολήρια μεγάλα, τα όποια έτρωγαν!... Είχαν δε φθάσει εις τόσην άνασθησίαν, ώστε όταν τους έ-πλαμάζαμε, έγύριζαν τα μάτια των και μάζ έβλεπαν γλαρά-γλαρά και παραπονεμένα, έχασμουγιώτα και έφαινοντο ότι μάζ έζή-τουν βοήθειαν, αλλά δεν ήμπορούσαν να μάζ όμιλήσουν. Έπειτα πάλιν έχαμήλωναν τα μάτια των και εξακολούθουν να σκαπάν, εύρισκαν τούς σκόλληκας, τούς άρπαζαν και με μεγάλη ταχύτητα και επιθυμίαν τούς έχαφταν, και δεν έφρόν-τιζαν διά τίποτε άλλο, παρά μόνον διά την συντήρησιν της ζωής των.

«Δί άλλαι τάξεις ήσαν όλιγον δυνατότεροι. Αυτοί έμπονούσαν (δηλ. περπατούσαν με τα τέσσερα) και έγνοούσαν κάπως καλύτερα από τους πρώτους. Άλλά και αυτοί από την πείναν έτρωγαν τους νεκρούς, έτράβαν τα ψαχιά κρέατα μέ τα δόντια των με πολλήν όρεξιν, και με πολλήν επιμέλειαν εκαταγίνοντο να χορτάσουν. Όταν τους έφώναζαμε, άκουγαν, έγύριζαν, μάζ έβλεπαν και έπειτα πάλιν εξακολούθουν να τρώγουν των νεκρών Τούρκων τα κρέατα. Την νύκτα εξακόνοντο δύο ή τρεις μάζ και εκουμούντο εις μέγας στεγνόν. Τι άλλο έγινε την νύκτα δεν γνωρίζομε». Η άλλη τάξις των Τούρκων, λέγει ο ιστορικός, ήταν ύγιης. Άλλά και άπ' αυτούς οι περισσότεροί έτρωγαν ανθρώπινα κρέατα. Το-το έμνερούθη μέ τον έξης τόπο: «Όταν έτελειώσε ή συνθήκη, οι Τούρκοι ήσαν ύποχρεωμένοι να παραδώσουν τα όπλα τους και όλα τα πολιτικά πράγματά τους, καθώς και τα λοιπά κινητά, εκτός από δύο

Τούρκων, κριμά όμως, γιατί οι όπλαρχηγοί απαγόρευαν το «ελαφ-ροεπιούσιον αυτό.

Οι Έλληνες στρατιώται της κατοχής του Ναυπλίου είχαν χωριστή σε τρία μέρη, και κάθε μέρος είχε ως όδηγους και 2 ή 3 Τούρκους, για να πηγαινουν στα Τούρκικα σπίατα και να μαζέψουν τα όπλα τους και άλλα πράγματά τους, τα όποια, κατά τη συνθήκη, έπρεπε να τα μεταφέρουν στα Τζαμά και να τ' άποθηκούν εκεί. Άρχηγός όλης αυτής της εγχασιίας είχε διορισθή ο Φωτάκος, ο όποιος έχωρισε την πόλι σε τρία τμήματα, και σε κάθε τμήμα διώρισε μιά έπιτροπή συνλόγις λαφύρων.

Σώζεται άκόμη στο Ναύπλιο ή «Βρύση του Άη Σπυριδώνια» — άτέφαντι στην όποια άκριβός έπεσε νεκρός ο Καποδίστριας. Στη βρύση αυτή έμαζέοντο ή τρεις έπιτροπές και, μετά προηγουμένη συν-νοχη μεταξύ τους, κάθε μιά έπήγαινε στο τμήμα της.

«Κοντά εις την Βρύσην — γράφει ο Φωτάκος — από την ά-γην της πρώτης ήμέρας είδαμε ένα νεκρόν σκεπασμένον με πά-λωμα, ο όποιος, ως όλοι έπαρητήσαμε, και αυτός ακόμη ο ία-τρος Άγ. Αύγερινός. Τότε είπαμε μεταξύ μας ότι οι Τούρκοι θά φροντίσουν να τον θάψουν. Η πόλις όμως όλοκλη-ρη ήτο άκάθαρτος και παντού ήσαν νεκρά πτώματα ανθρώπων τα-πισμένα και άταφα, τα όποια, ως άνωτέρω είπαμε, οι ζωντανοί Τούρκοι έτρωγαν, διότι εις την πόλιν δεν ύ-πήρχε άλλο ζώον, ούτε γάτα, ούτε πετεινά, διότι τα είχαν φάγει προητέρα.

«Την άκόλουθη ήμέρα, εις το ίδιον μέ-ρος είδαμε πάλιν το πάλωμα εις την θείαν του, αλλά το μισό του νεκρού, από την μέσην και επάνω, έλειπε. Γύρω του πτώματος ύ-πήρχαν μικρά κρέατα πετάματα, όμοια με εκείνα, τα όποια φαινόταν εις τα κρεοπα-λεία, όπου λανθίνον τα κρέατα... Την τρί-την ήμέραν ο νεκρός έχάθη όλος διόλου και τότε ένοήσαμεν ότι οι ζωντανοί τρώγαμε τους άποθαμμένους!»

Οι Έλληνες όμως της κατοχής του Ναυ-πλίου έγνώριζαν και από προητερα την ά-νθρωποφαγία των Όθωμανών, γιατί οι πολιο-ρκημένοι Τούρκοι είχαν αιχμαλωτίσει έναν Έλ-ληνα τον όποιον έπειτα έσφαξαν κριμά στα λεγόμενα «Χιλάσματα του Σάλα» και τον έ-φαγαν. Τη φρικαστική αυτή πράξι τους την έβλεπαν οι κρατούμενοι μέσα στο Ναύπλιο ως όμηροί Έλληνες, δηλ. ο Έπίσκοπος Βυρεσθέ-νης, ο Β. Χριστανόπουλος, ο Γ. Λούκασιος, ο Ν. Γιαννακόπουλος και μερκοί άλλοι.

«Έίπαμε τότε μεταξύ μας — συνεχίζει ο Φωτάκος — ότι πρέπει να φυλαττώμεθα και να έχομε τον νουν μας μήπως οι Τούρ-κοι εύθουν μοναχόν κανένα από τη συντρο-φία μας και τον φάγουν, και όποιος από τους συντροφούς μας ιδή τίποτε άμείσως να πιστολήσει διά να τρέξουν εις βοήθειαν του

οι λοιποί. Το γεγονός τούτο έγνωστοποιήσαμε εις τους δύο Πα-σάδες των φρουριών διά να είπουν εις τους Τούρκους να παύσουν τρώγοντες ανθρώπινα κρέατα, διότι δεν θά τους δώσωμεν πλέον τροφήν... Την αυτην όμως ήμέραν έφανερώθη το πράγμα καλύτερα. Εις τα σωζόμενα Τουρκικά σπίατα, εις τα όποια εκατοικού-σε έπειτα το Έκτελεστικόν του Κουντουριώτου, έμνετε τότε ένας Μπουλούκμπασης με 150 στρατιώτας Τουρκαλιανούς και άλλους Ανατολίτας. Όλοι αυτοί είχαν συνειθίει να τρώγουν άδικαίριτας όλους τους νεκρούς των άποθηκόντων και άλλων άκόμη, τους όποιους κριμά έπιτηγές έσφαζαν! Έπειδή δε αυτοί ήσαν ξένοι και δεν είχαν οικειογένειας, άλλ' ήσαν μισωτοί και εδρεθήσαν πο-λιορκημένοι, είχαν κάμει ένοχη συμφωνία μεταξύ των, να ύπε-ρασπίζωνται ο ένας τον άλλο. Κάτω δε και κολλητά εις το σπιτι αυτό ύπήρχαν τα έρειπια του ναού του Άγιου Νικήτα. Μέσα εις τα έρειπια αυτά έγώ είχα, άνάμεσα εις τις πέτρες κερνούνα, εις την όποιον έκρυπτα, δι,τι πολύτιμον πράγμα μου άρεσε... Είχα λοι-πόν πολλά κρημμένα, αλλά το καλύτερον όλων ήταν ένα μαχαιρίον (σουγανί) άδαμαντοκόλλητον, το όποιον είχα πάρει από το σπιτι του Άγιά Πασα, όταν έ-πήγα να ιδω άν ήτο καλόν διά κατάλυμα».

Παρακάτω ο Φωτάκος διηγείται πως έ-χασε όλα αυτά τα πολύτιμα λάφυρά του και το φοβερό θέαμα που παρουσιάστηκε στα μά-τια του.

«Κατά το δειλνόν της ήμέρας — γράφει — έπήγα να ιδω τον κρημώνα μου, και ά-φού έπληθίσαι εκεί εύρίσκω τους Τούρκους,

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ
ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ
Στης αγάπης μου τον κύρρο
το τραγούδι που θα πω
θάχη χαρωπά τα λόγια,
θάχη θλιβερό σκοπό.
Κι' αν ξυπνήση και τ' ακούση,
θα γελιάση και θα πη:
—Σε χαροούμενα τραγούδια
πάνε θλιβεροί σκοποί;
—Οχι, αγάπη μου, θα βλέπεις
τόρα άλλάξαν οι καιροί.
Πές μου, στη γλυκειά όμορφιά σου
πάει καρδιά φαρμακερή?
I. ΠΟΛΕΜΗΣ

